

typ aplikované společenské vědy, 3. že badatelé v oblasti aplikované vědy nemohou specifikovat cíle a hodnoty pro své zákaz-níky a 4. že odpor k praktickému užítí společenských věd vyplývá hlavně z neadekvátnosti současných výzkumných metod. Gouldner pak rozlišuje „inženýrskou“ a „klinickou“ sociologii jako dvě hlavní formy (modely) aplikované sociologie. Druhá část sborníku se zabývá (na rozboru řady konkrétních příkladů) vztahem „praktiků a zákazníků“ (Yablonski, Jorda, B. B. Gardner, Carper, Kolodny, Demerath). Nejrozsáhlejší a podstatná část knihy je pak věnována „případovým studiím“ z aplikované sociologie, a to v těchto oblastech: rasové vztahy, kriminologie a delinkvence, komunita, rodina, mezinárodní situace a právo. Následující kapitola, nazvaná *Aplikovaná a obecná sociologie*, je vlastně pokračováním předchozí partie (název není výstižný a neodpovídá ani obsahu publikovaných statí): Strieb studuje problém starých osob (klade si otázku, zda jsou minoritou, a v jakém smyslu) a Myers problematiku duševních onemocnění. Dvě studie jsou věnovány *delinkvenci mladistvých* a její prevenci (Sherwood, Rosenfeld), závěrečné studie pak mají opět obecnější, teoretičtější charakter: Llewellyn Grossová (známá mj. jako pořadatelka pozoruhodného sborníku o obecné sociologické teorii) se zabývá *problémy hodnot*, M. B. Elliot vztahem sociálních problémů k sociálním teoriím, R. Bierstedt vztahem společenských věd a veřejných služeb, R. Ross morálními závazky vědce atd. Oba editoři, A. W. Gouldner, který je profesorem sociologie na Washingtonské universitě a je znám zejména knihou *Patterns of Industrial Bureaucracy*, a S. M. Miller, zdůrazňují, že při výběru spolupracovníků kladli mimořádný důraz na *nové myšlenky mladých společenských vědců*: sborník je nesporně závažným slovem v diskusi o praktické užitečnosti a použitelnosti sociologického vědění, a to jak proto, že formuluje řadu originálních teoretických tézí, tak proto, že shromažďuje a pečlivě rozebírá rozsáhlý empirický materiál a zobecňuje zkušenosti vědců pracujících přímo v aplikované sociologii.

—mp—

Kierowanie kadrami pracowniczymi. Wybór tekstów

Państwowe wydawnictwo ekonomiczne, Warszawa 1966, 560 stran.

Výběr ze statí amerických autorů, pořízený Alexandrem Matejkem, známým českému čtenáři překladem knihy *Praca i koleżeństwo* (*Nástin sociologie práce*, Práce 1967, 215 stran), je uveden rozsáhlou editorovou statí, v níž je na problematice industriální sociologie vložén vztah sociologie a praxe, sociologie a sociotechniky, sociologické teorie a personální politiky v průmyslovém podniku, a načrtnut vývoj americké sociologie a sociální psychologie práce a průmyslu. V první části je vložena problematika výběru pracovníků a jejich vstupu a začlenění do pracovního pro-

cesu, v druhé části jde o popis a hodnocení práce a pracovníka, třetí je věnována procesu vytváření lidských vztahů (ale i problémům školení v oblasti lidských vztahů, včetně využití simulačních metod). Čtvrtá část se skládá z obecnější studie o skupinové dynamice a konkrétnější analýze vysoce produktivních pracovních skupin, v pátém oddílu je pojednáno o adaptaci pracovníka na technický pokrok (mj. o psychosociálních aspektech automatizace), závěrečné dvě části jsou pak věnovány praktickým otázkám personalistiky — personální administraci a sondáži pracovních vztahů. Autory statí (většinou jde o vybrané partie z větších prací) jsou mj. K. Davis, R. Likert, W. D. Scott, R. P. Calhoun aj. Kniha má mimořádný význam nejen pro pracovníky v industriální sociologii, ale pro všechny, kdo se zabývají praktickou personalistikou, je neobyčejně instruktivní a je v ní vhodně zachována přiměřená proporce mezi nezbytnými teoretickými úvahami a zcela konkrétními praktickými návody (např. jak vést kvalifikační kartu, sestavit přihlašovací dotazník, vést formuláře o pracovním výkonu a pracovních předpokladech atd.). Kniha je opatřena bibliografií, zahrnující kromě amerických prací také základní práce polské, nikoliv však rejstříkem, ba ani slušným obsahem, takže orientace v této poměrně rozsáhlé práci není nejsnadnější.

—mp—

Problemy osobowości i motywacji w psychologii amerykańskiej

Państwowe wydawnictwo naukowe, Warszawa 1964, 238 stran

Sborník, sestavený Januszem Reykowskim, se skládá z osmi statí významných amerických psychologů a sociálních psychologů, které mají dnes již nepochybně téměř centrální význam pro konstituování obecné teorie osobnosti a motivace. Úvodní editorova statí poukazuje na některé rozdíly v teoretických přístupech jednotlivých autorů, jež však — podle jeho názoru — nedokazují, že jsme „stále ještě ve stadiu trvalého chaosu a předvědeckých škol a doktrin“, jakkoli nemůže být ještě řeč o tom, že bychom byli s to „vybudovat sevřenou, systematickou, empiricky zdůvodněnou teoretickou koncepci, v jejímž rámci by bylo možno integrovat celek nahromaděné zkušenosti v oblasti studia osobnosti“. Sborník se skládá z následujících statí: G. W. Allport: *Podstatné rysy lidské motivace*, R. B. Cattell: *Pojem motivace a principy jejího měření*, T. M. French: *Osobnost ve světle psychoanalytické metody*, E. R. Guthrie: *Osobnost ve světle teorie učení*, D. O. Hebb: *Fyziologický mechanismus motivačních odchylek*, A. H. Maslow: *Teorie hierarchie potřeb*, H. A. Murray: *Ke klasifikaci interakcí*, T. M. Newcomb: *Kultura a osobnost*.

Jednotlivé statí (publikované dříve časopisecky nebo ve sbornících) jsou uvedeny stručnou poznámkou o autorovi, biografickou faktografií i stručným přehledem vědeckého díla a jsou uzavřeny krátkou bibliografií.